

Naš list

Glasilo za kamniški okraj. Izdaja konzorcij (Iv. Martelanc). Odgovorni urednik: Francè Kokalj, Mengeš. — Tiska Misijonska tiskarna (za tiskarno Jože Godina). — Izhaja dvakrat na mesec. Posamezna številka stane 50 par. — Letna naročnina 12.— din. Cena inseratov po dogovoru.

KONKORDAT

Kaj pomeni beseda konkordat

Beseda konkordat je že od nekdanj v rabi za meddržavno pogodbo. V zadnjem času evropske zgodovine pa se z izrazom konkordat imenuje samo pogodba med Cerkvijo in državo, to je med vrhovnim vodstvom katoliške Cerkve (papež, rimska stolica) in državo.

V konkordatski pogodbi se Cerkev in država dogovorita o stvareh, ki obe zadevajo: glede šole, porok, cerkvenih društev, imenovanja škofov in župnikov itd. Taka pogodba je za obe stranki, za Cerkev in državo koristna. Vse moderno urejene države imajo tudi urejene zadeve s Cerkvijo, urejene največ s konkordatom. Le v neurejenih in neciviliziranih državah ne more priti do konkordata.

Jugoslovanski konkordat

Jugoslovanski konkordat je podoben vsem ostalim konkordatom, ki so bili sklenjeni po vojski. V bistvu so si konkordati zato podobni, ker v vseh slučajih Cerkve vztraja na zahtevah, ki so uzakonjene v njenem zakoniku (ki je izšel med vojsko).

Če se ti konkordati razlikujejo, se razlikujejo le v toliko, v kolikor vsak novi konkordat vsebuje bolj točna določila. Čas je namreč pokazal, da je v prvih konkordatih bilo kako določilo pomanjkljivo in so potem nastala različna tolmačenja. Jugoslovanski konkordat n. pr. ima že točnejšo razlago Katoliške akcije, kakor nekateri starejši konkordati.

V kolikor je pa jugoslovanski konkordat resnično drugačen od drugih, je pa to samo v točkah, ki so skoro dobesedno prepisane iz jugoslovanskega zakona o srbski cerkvi in iz zakonov glede drugih veroizpovedanj v naši državi. To pa katoličani menda že smemo zahtevati, da bomo imeli iste uzakonjene pravice kot jih imajo druge priznane veroizpovedi.

Gonja proti konkordatu je bila silno groba, nizka, toda učinkovita. Proti konkordatu so navajali več stvari; vsaka je bila neutemeljena ali neresnična. Uplivalo je pa le. Zakaj? Zato, ker izmed 10.000 bralcev ni šel morda niti eden se prepričati, ali je to res ali ne. Neuke množice (tam doli na jugu in naši tukajšnji politični nasprotniki) so enostavno slepo verjele in šle v boj radi izmišljotin. In so bile resnično močne. Kdor ve, da je neumnost in bedastoča velesila, se ne bo čudil, če konkordat propade. Če pa propade, bo pač večja škoda za državo, ki bo še dalje ostala neurejena, kot pa za Cerkev, ki lahko čaka!!

Poučna zgodbica

Naj dodamo k temu še zelo poučno zgodbico, s katero čudovito točno ponazorimo smešen boj proti konkordatu.

Cerkev sv. Luka v Praprečah pri Lukovici

Prapreška cerkev spada med najlepše in najodličnejše gotske cerkve naše škofije. Le žal, da je premalo znana. Naj temu nekoliko odpomore tale naš popis.

Pri vsaki cerkvi se pač najprej vprašamo, kdaj je bila sezidana in kdo jo je zgradil. K sreči imamo pri prapreški cerkvi točne tovrstne podatke. Lahko rečemo, da je tudi zgodovina te cerkve podobno zanimiva kot cerkev sama. Te podatke nam nudi cerkev sama, pa tudi stare listine o njej govore. Poglejmo najprej zgodovino, potem pa popišimo cerkev samo.

Cerkev je bila sezidana l. 1524. To letnico najdemo v cerkvi trikrat. Dvakrat je naslikana pri dveh podobah, enkrat pa je vdolbena v kamen. Nenavadno je, da so v tem času sezidali tako mogočno in lepo cerkev. Takrat je pri nas divjala kriva vera protestantizma. In prav v prapreški cerkvi se njen sled jasno kaže. Na sliki tik velikega oltarja se je l. 1578 podpisal takratni dobovski kaplan Jakob Koren. Prapreče so namreč takrat spadale pod Dob. K svojemu podpisu je med drugimi dostavil tudi opombo, da je bil prej krivoverec, a je sedaj katolik. — Še več pa nam o tem vedo povedati stara pisma. V jeseni l. 1525 je takratni ljubljanski škof Krištof Ravbar skupno z deželnim upraviteljem Jožefom Lambergarjem poslal pritožbo na državni zbor v Avgsburg glede protestantizma. Podobno pritožbo je škof poslal tudi oglejskemu patrijarhu, kamor je Dob cerkveno spadal. L. 1525 27. oktobra piše škof patrijarhu, da bo jutri prišel k njemu nadduhovnik — ki vse kaže, da je mišljen dobovski župnik — in tega naj patrijarh smatra kot krivoverca. Zakaž naznanjeno mi je bilo, piše škof dalje, da so njegovi duhovniki in kaplani poleg mnogih drugih pobožnih duhovnikov brali luteransko mašo na dan sv. Luka v prapreški cerkvi. — To prevažno pismo, ki je ohranjeno v Vidmu v Italiji, nam pove, da je bil na Lukežev dan 1525 v Praprečah velik shod, ki so ga krivoverci izrabili, da so javno nastopili in so poleg katoliških

Dva italijanska plemiča sta se prepirala o tem, kateri pesnik je večji, ali Dante ali Petrarka. A. je trdil, da Dante, B. je pa bil za Petrarka. Preprič se je tako zaostril, da sta si napovedala dvoboj. V dvoboju pade A. Viteško skoči k umirajočemu B. ter mu sklonjen reče: »Oprosti mi, saj jaz pravzaprav ne vem, kateri pesnik je večji, ker bral nisem ne enega in ne drugega!« Umirajoči A. mu odvrne: »Tudi ti oprosti meni; saj tudi jaz nisem bral nobenega!«

Kdo izmed protivnikov našega konkordata je konkordat prebral? Med desetisoči morda niti eden ne!

duhovnikov tudi luteranski duhovniki maševali, seveda ti zadnji na krivoverski način. Zgodovinar Gruden misli, da je bila ta dan prapreška cerkev posvečena. Toda to ni verjetno, ker Ravbarjevo pismo ne omenja škofa posvečevalca in ker bi se vpricho škofa krivoverci najbrže ne upali nastopiti. Pri posvečevanju cerkve bi tudi ne moglo biti toliko maš, kot jih omenja pismo. Bolj verjetno pa je, da se je ta dan obhajala prva slovesna obletnica posvečenja cerkve. Za to govorijo tudi omenjene tri letnice 1524. To bi bila letnica sezidanja in posvečenja cerkve.

Drugo važno vprašanje je, kdo je v tistih težkih časih sezidal tako veličastno cerkev. Tudi to nam pove cerkev sama. Najnižja slika na levi strani velikega oltarja nam predstavlja na klečalniku klečečega viteza z malim sinčkom poleg sebe. Pred vitezom je grb: bela školjka na rdečem polju. Napis nam pove, da je sliko dal napraviti plemeniti Hans Herič iz Brda Bogu, Mariji in svetnikom v čast leta 1524. Torej je bil vitez Herič eden izmed dobrotnikov cerkve, ki jo je dal poslikati. O grbu Heričev vemo še tole: Kakih 100 let preden so sezidali prapreško cerkev, je bil eden izmed prednikov v cerkvi naslikanega Hansa Heriča Heribert Herič vazal (podložni vitez) celjskega grofa Friderika. Ko se je Herič celjskemu grofu uprl, mu je ta njegov grad Pakštajn na Štajerskem zažgal. Heribert je zbežal v Italijo in tam v neki votlini živel kot puščavnik. Po več letih je v Italijo prišel tudi grof Friderik in sicer kot spokornik, ker je umoril svojo prvo ženo. Naključje pripelje Friderika k puščavniku Heribertu, ki ga ni spoznal. Pač pa je puščavnik spoznal svojega sovražnega gospoda grofa Friderika. Sklenil ga je zastropiti s kašo, ki mu jo ponudi v školjki. V zadnjem hipu pa se skesa in se da Frideriku spoznati. Nato varno spremlja svojega gospoda po Italiji in ko se vrmeta domov, mu da Friderik nova posestva in nov grb: v preprostem rdečem polju srebrno školjko. — In prav ta grb ima tudi Heribertov potomec Hans Herič iz Brda, ki je naslikan v prapreški cerkvi.

Vendar pa Herič ni glavni graditelj prapreške cerkve. V cerkveni ladji na desni strani je upodobljena še ena družinska slika. V ozadju sta sv. Andrej in sv. Neža kot patrona družinskega očeta in matere. Pred njima klečita na kvadriranjem tlaku oče in mati v lepih renesančnih oblekah takratne dobe. Oče ima pred seboj dva sinčka, mati pa eno hčer. Vsi razen matere imajo kakor pri Heriču pristrizene lase tako, kot jih nosijo dekleta danes. Zelo važen je napis pod sliko, ki nam pove, da je l. 1524 to stavbo dal na-

praviti gori naslikani stavbinski mojster (Steinmetz) iz lastnega premoženja Bogu in sv. Luku na čast. Torej nam slika kaže stavbenika in njegovo družino. Mož je moral biti res pobožen, pa tudi bogat, da je na svoje stroške sezidal tako veliko cerkev.

Slika družine stavbenika praproške cerkve.

Poglejmo še, kaj pove Valvazor o prapreški cerkvi. Najprej piše, da so to cerkev sezidali celjski grofje. Cerkev ima mnogo oltarjev, n. pr. sv. Luka, sv. Katarine, sv. Pavla, sv. Uršule in še drugih več. Žegnanje je peto nedeljo po binkošnih in na praznik sv. Luka. Procesija pa je na belo nedeljo. Tako piše Valvazor leta 1689. Njegova trditev, da so cerkev sezidali celjski grofje, ne drži, saj so t. izumrli že l. 1456. a prapreška cerkev je bila sezidana šele 1524. Ta zmotna trditev je brezdvomno nastala vsled gori omenjenega viteza Hansa Heriča, čigar predniki so bili res vazali celjskih grofov.

Prvotna prapreška cerkev ni imela pravega zvonika. Na sliki sv. Krištofa na levi strani velikega oltarja vidimo naslikano cerkev, ki ima nad pročeljem zidan podaljšek in v njem odprtino za zvonove. Pravi sedanji zvonik je dobila šele kakih 100 let potem, ko je bila sezidana. Sredi 18. stoletja so cerkev močno pokvarili, ko so notri v cerkvi krasna zaključka stranskih ladij zakrili s tem, da so pred njima sezidali steno. Tako so stranski ladji prikrajšali in iz lepih zaključkov (apsid) stranskih ladij sta nastali dve zakristiji. Zeleti je, da se ti steni spet odstranita. Tako bi imeli spet prost pogled v apside stranskih ladij. Na omenjene prizidane stene je Jelovšek okrog l. 1750. naslikal po en oltar, ki pa ju je l. 1870. preslikal in pokvaril Miha Kavka. L. 1867. so odstranili brez dvoma dragoceni veliki oltar, od katerega se ni prav nič ohranilo. Takrat je Rovšek iz Moravč napravil sedanji veliki oltar.

(Dalje.)

Janez Veider

Kamniško fantovsko okrožje

Po sklepu okrožne seje mora biti vsak fantovski odsek naročnik »Našega lista«, ki bo prinašal tudi naše organizacijske vesti.

Prihoduja okrožna seja bo v nedeljo, dne 30. januarja ob pol 10 dopoldne v Društvenem domu v Grobljah. Seja je obvezna za vse odsekovne zastopnike.

Plodonosno delo občine Homec

V zadnjem letu je pokazala občina Homec veliko in plodonosno delavnost. Na zunaj je vidno njeno delo največ v zidanju nove šole na Homcu, pri popraviljanju cest in podpora pri graditvi novega postajališča v Grobljah. O šoli bomo v Našem listu enkrat še posebej in obširneje spregovorili. Danes pogledimo le pregledno izdatke občine.

Proračun dohodkov in izdatkov za l. 1937-8 je znašal 130.793 dinarjev. Od tega se je do sedaj izdalo: za redne izdatke:

1. za obč. uboge na domu in hiral.	25.000	din
2. za protituber. ligo v Kamniku	1.600	»
3. za brezposebne	2.000	»
4. za strokovnonadaljevalne šole	2.000	»
5. za ceste	5.644	»
6. za nap. nov. luči za jav. razsv.	2.500	»

Skupaj 38.744 din

Poleg rednih izdatkov je izdala občina letos zlasti veliko za izredne izdatke. Pregled teh izdatkov je zanimiv in poučen. Pokaže namreč, koliko stroškov ima občina v korist svojih članov za stvari, ki so sicer vsakemu vidne, pa se jih velikokrat komaj zavedamo. Naštetimo jih po vrsti kot smo zgoraj redne izdatke:

1. za poravnavo dolga za lekt. omrežje v Jaršah	24.664	din
2. za napeljavo javne razsvetljave na Rodici, Šmarci, Nožicah in na Homcu	4.209	»
3. za novo ograjo pri šoli v Jaršah	4.000	»
4. za postaj. v Grobljah dosedaj	15.000	»
5. za novo šolo na Homcu	70.000	»

Skupaj 117.873 din

Obojni izdatki skupaj 156.617 din
Pri izdatku za šolo na Homcu je treba omeniti, da je ta izdatek bil izvršen tudi s hranilnimi knjižicami za vsoto preko 50.000 din.

Nov vlak na kamniški progi

Z novim pomladanskim voznim redom se vpelje na kamniški progi še en vlak v obeh smereh.

Ljubljanska železniška direkcija je sklenila, da vpelje z novim voznim redom, ki stopi v veljavo meseca maja, na kamniški progi še en večerni vlak v obeh smereh. Sedanji zadnji vlak, ki odhaja iz Ljubljane po 6. uri zvečer, se bo v Kamniku obrnil in napravil še eno vožnjo v Ljubljano in iz Ljubljane v Kamnik. Iz Kamnika bo odhajal vlak okoli tričetrt na 8 in iz Ljubljane 5 minut po 9. uri. Vozni red bo torej v večini slučajev kar najbolj primeren.

Vest o novem vlaku bo pozdravil ves kamniški okraj, ki je navezan na železniško proggo. Saj je bil sedanji zadnji večerni vlak iz Ljubljane resnično zelo prezgodnji že za zimski čas, kaj šele za poletje, ko so dnevi daljši. Tudi zadnji vlak iz Kamnika v Ljubljano odhaja sedaj veliko prezgodaj. Novi vlak za Ljubljano bo zlasti turistom in obiskovalcem Kamniške Bistrice prav hodil. Prepričani smo, da bo tudi ta vlak vedno poln kakor so vsi dosedanji na naši slavni železnici.

Ko pa izrekamo železniški direkciji zahvalo za to odločitev, bi jo samo prosili, naj bi novi vozni red stopil v veljavo vsaj 1. maja, če že ni mogoče uvesti vlaka pred izdanjem splošnega novega voznega reda.

V teh izrednih izdatkih je posebno videti veliko podjetnost občine v korist občanov. S kritjem dolga za električno omrežje v Jaršah je odpadel občinski davek na luč, ki je znašal 1 dinar pri kilovatni uri. Cela občina je ponoči razsvetljena z gostim omrežjem s številnimi žarnicami. Prižiganje in ugašenje se vrši avtomatično (v Jaršah). Ulice so razsvetljene tudi zjutraj in ne samo zvečer.

Bistveno je pripomogla občina k postavitvi novega postajališča v Grobljah, ki se ne bi moglo postaviti brez njene izdatne podpore, čeprav dovršen del prispeva h graditvi tudi Misijonišče. Največji spomenik svoje velikopotezne delavnosti si je pa občina postavila z graditvijo nove šole na Homcu, o kateri bomo pa, kakor rečeno, še posebej spregovorili.

DROBNE DOMAČE

Narodna odbrana je na ozemlju Slovenije razpuščena. V našem okraju je obstojala ta organizacija v Domžalah.

Obsojeni »Pohodovci«. Jeseni je ljubljanska policija ugotovila, da so v Kamniku tiskani list »Pohod« (nadaljevanje nekdanje Orjune), ki je bil zaplenjen, skrivaj odpeljali v Domžale in ga v hiši g. O. ponoči ekspedirali ter z avtom ravnatelja velesajma dr. Dularja razvažali. Udeleženci tega ravnanja so v soboto, dne 8. januarja pred sodiščem bili kaznovani z večmesečnim stroгим zaporom.

Pojačanje kamniške železniške proge bo izvršila železniška direkcija v Ljubljani. Po pojačeni progi bodo lahko vozile težje lokomotive in težji vagoni, kar bo prav prišlo zlasti onim, ki dobivajo ali odpošiljajo vagonске pošiljke.

V Ihanu so dne 1. jan. umrli Navžarjeva mati, Terezija Breznik, mati ravnatelja škofovih zavodov v št. Vidu dr. A. Breznika. Pogreb se je vršil v ponedeljek, dne 3. januarja in se ga je poleg množice okoličanov udeležilo tudi veliko število duhovščine. Naj ji bo Bog plačnik za vsa njena številna dobra dela!

Zlatorog v Grobljah. V nedeljo, dne 16. januarja igra Kat. prosv. društvo v Grobljah slovensko ljudsko igro Zlatorog (spisal Trentar). Vsebina je povzeta po narodni pripovedki s triglavskega pogorja. Pričetek ob pol 4. popoldne. Cene sedežev 6.—, 5.— din, stojišče 3.— din. K obisku vljudno vabi odbor.

DELAVSKI VESTNIK

Koledarček ZZZD 1938. Kakor smo že zadržali poročali, je izšel letos prvič Koledarček ZZZD v priklupni ročni obliki in okusni vezavi. Pestra in praktična vsebina (Zakon o zavarovanju delavcev, razne tabele itd.) napravljiva koledarček pravega tovariša vsakega delavca. Stane s svinčnikom vred le 8 din. Dobite ga pri krajevnih skupinah ZZZD ali pri centrali ZZZD v Ljubljani, Čopova 1 (Delavska zbornica).

Tečaj ZZZD za nemščino v Grobljah. Tečaj se je pričel in prijave niso več mogoče razen v izjemnih slučajih, če kdo sam ponovi tvarino, ki se je že obravnavala.

Položaj v Induplati v Jaršah. Pomanjkanje dela se še vedno hudo čuti. Iz ministrstva v Beogradu smo obveščeni, da se bo razpisala nova licitacija dvojnega platna. Tovarna upa biti pri licitaciji konkurenčna.

Razgledišče

Kamnik

Kadar se utrga oblak, tragedijo v 3 dejanjih izpod peresa Joka Žigona, smo gledali na novega leta dan in nedeljo na odru Kamniškega doma. Čeprav igra v svojem zaključku ne rešuje življenjskih vprašanj v luči krščanskega gledanja, vendar more vzbuditi v človeku prepričanje, da greh ni nekaj malenkostnega, ampak tirja neizprosno zadoščenja: Lepa pridiga za našo lahkomišljeno družbo! — Gotovo pa je to ena izmed redkih slovenskih iger, ki je vredna truda prosvetnih delavcev.

Pohvaliti je treba igralce, ki so pod vodstvom g. Huberta Bergant položili v izobilje vlog nemalo truda. Čeprav bi si ta in oni ob branju teksta morda zamislili kakšno osebo nekoliko drugače, sta vendar zlasti Kalan in Filip Izda s svojo elementarnostjo vzbujala grozo in mudila resnično umetniški užitek.

Telovadno akademijo v proslavo ujedinjenja je priredilo Društvo Fantovski odsek Kamnik in dekliški krožek Prosvetnega društva dne 1. dec. Akademija je proti pričakovanju lepo uspela. Na programu so bile proste vaje članov, članic, mladcev, mladenk in gojenk. Prelep je bil zaključek s simbolično vajo: Rože je na vrtu piela, ki so jo izvajale članice v narodnih nošah. Prireditev sta počastila s svojim boiskom tudi upravnik smodnišnice g. general Krstič in sreski načelnik g. dr. Maraš, kar je mladina z velikim zadoščenjem vzela na znanje.

Maskerski tečaj za okoliška prosvetna društva se je vršil v Kamniškem domu dne 19. decembra. Tečaja se je udeležilo 15 oseb, in prav to malo število udeležencev je omogočilo, da se je vsak lahko tudi praktično vadil v šminkanju. Želeti bi bilo, da bi se večkrat prirejali taki tečaji toda v zvezi s poukom o vodstvu iger in o tehniko odra.

Strokovna kmetijska predavanja o vseh panogah našega kmetijstva in združništva se vrše 8., 13., 15., 20., 22., 27. in 29. januarja, vsakokrat od 14. do 18. ure, v poslopju ljudske šole v Kamniku. Predavajo odlični strokovnjaki iz Ljubljane. Kmetovalci kakor tudi drugi, ki se za ta vprašanja zanimajo, so vabljeni, da se teh prekornih predavanj udeležujejo.

Jaslice v župni cerkvi, ki so bile že lansko leto v glavnem izvršene, so za ta božič dobile kot dopolnilo še kulisni okvir, ki predstavlja v slikah prihod druge božje osebe na svet: Zgoraj v sredi odlaga Sin božji kraljevska oblačila in krono, sprejema pa križ in trnjevo krono ter stopa na zemljo. Angeli ga molijo. Ob strani angeli zvone in svirajo božično pesem. Spodaj Adam in Eva, radi katerih greha je prišel Odrešenik na svet, in v bratski skupnosti lev in tele, volk in ovca, kar naj po Izajevi prerokbi predstavlja mir v mesijanskem kraljestvu. Pod vsem pa je napis: In Beseda je meso postala in med nami prebivala. S tem jaslice, ki jih je izdelal g. Roje iz Kamnika, kipi pa so umetniško tirolsko delo, na originalen in posrečen način prikazuje verniku prelepo božično skrivnost. Glaven efekt jaslic je preračunjen na električno razsvetljavo, ki sta jo oskrbeli g. Aparnik in g. Lojze Čeh. Če upoštevamo omejen prostor, in da mora vse v cerkvi imeti značaj

neke umerjenosti, in da tudi denarna sredstva odločujejo, je treba reči, da so jaslice zelo posrečeno delo.

Obiščite knjižnico in čitalnico ob nedeljah dopoldne v spodnji sobi Kamniškega doma! Krščanska delavska mladina uprizori 14. januarja zvečer in v nedeljo 15. januarja ob 4. popoldne v Kamniškem domu iz Domoljubovega podlistka znano igro »Izpod Golice«.

Komenda

Pogled v preteklo leto 1937:

- februarja ob 5.50 lahek potres od severa proti jugu.
- februarja prvo postno nedeljo so orožniki zapisali postopače pred cerkvijo med službo božjo.
- junija škofova kanonična vizitacija in birmanje. Birmanih je bilo 342 otrok.
- junija ob 4. popoldne toča. Ni napravila velike škode.
- junija zopet toča ob tričetrt na 12 z nalivom brez posebne škode.
- junija je bil ubit občinski revež Filip Kern. Ubijalec se pokori v ječi. Ljudje pravijo, da je premalo dobil.
- julija je padala 10 minut kakor orehi debela toča. Pobil je veliko šip in poškodovala streho na farni cerkvi. Zajela je skoraj polovico fare in uničila vse proso, oves in fižol.
- julija ob pol 5. popoldne huda ura s točo, ki pa ni naredila škode.
- septembra se je začel gospodinjski tečaj za dekleta. Udeleževalo se je 14, na zadnje 13 deklet, ker se je ena omožila in odšla v Skoplje.
- novembra je padel prvi sneg, 24. novembra pa je že skopnel.

V adventu je na Breg prišel krivoverec domačin, ki je v Ameriki odpadel od katoliške cerkve in prestopil v protestantovsko sekto baptistov. Z doma je šel 15 let star, nazaj je prišel star 32 let. Veliko zmede je napravil zlasti na Bregu, kjer je oznanjal svoj krivi nauk. Hodili so ga gledat in poslušat kakor svoj čas vodiško Johanco. Ob novem letu je odšel v Zagreb, kakor je rekel, kjer študira. Študira pa jezike. Bil je že v Varšavi, iz Zagreba pojde v Avstrijo učiti se nemščine. Uči se za predikanta in dobiva 50 dolarjev na mesec.

H koncu leta so začeli z vso naglico pokrivati Prosvetni dom, kolikor je narejenega. Zgrajenega in pokritega je zdaj dve tretjini. Veliko so Komenčani žrtvovali za zgradbo doma, a še bo treba trkati na požrtvovalna srca, preden bo dom popolnoma dodelan. Stavba bo v kras Komendi.

V adventu so imele žene duhovne vaje, za njimi pa takoj možje. Vodil jih je misijonar Tomaž Tavčar.

Ljudsko gibanje v l. 1937: rojenih doma 50, v bolnici v Ljubljani 8, mrličev 36, oklicev 32, doma poročenih 19 parov. K nam so prišli 4 ženini in 6 nevest, od nas pa je šlo v druge fare 11 nevest. Obhajil 38.087.

Stranje

Poglejmo najprvo v preteklo leto. Poročenih je bilo 12 parov, deset domačih, dva pa od drugod. Doma je bilo rojenih 26 otrok, 2 pa v Ljubljani, torej skupaj 28. Umrlo je pa doma 26 oseb, med njimi dve tuji; trije naši so pa umrli drugod: dva v Ljubljani, eden na Homcu. Ponesrečene smrti so umrli

4; dva sta bila tuja. Sv. obhajil je bilo nad 7000. — Mekinjsko prosvetno društvo je napravilo dne 2. januarja v cerkveni dvorani v Stranjah lepo uspelo akademijo. Za predpust pa naša požarna bramba nekaj obeta. — Električna razsvetljava pa obeta zaspati. Nekaterim našim ljudem bi bilo menda najljubše, če bi ostali pri tistih lučih, ki nam jih je Bog ustvaril. — Podružnica sadjarskega društva je imela v nedeljo, dne 9. januarja, svoj redni občni zbor. Naredil se je sklep, da bodo v teku tega leta napravili vsaj eno moderno sušilnico. Mogoče tudi drevesnico. Želeti bi bilo, da bi občani ne stali ob strani, ampak se predramili in se zavedali, da je le v skupnost moč.

Št. Vid pri Lukovici

Škofov obisk

Dan velikega veselja je bil za št. Vid praznik sv. Treh kraljev. Čisto nepričakovano smo popoldne pri petih litanijah pri oltarju poleg domačega gospoda zagledali še drugega gospoda, ki smo ga takoj spoznali, da so škof. Prišli so namreč pogledat našo obnovljeno cerkev. Po litanijah so škof prav v podrobnosti pregledali vsa popravila in nad vsem izrazili svoje zadovoljstvo. Zlasti všeč so jim bili obnovljeni oltarji in pa zares praktične in okusno izdelane klopi. Pohvalili so našo novo monštranco. Najdalje pa so se pomudili pri oltarju naše Marije Pomagaj, pred katero so opravili tudi svojo molitev. Je pa res nekaj posebnega ta Marijina slika. Vsakemu je všeč. Zahvalne podobe se vedno bolj množe krog njenega oltarja. Škof so si ogledali tudi obnovljeno zunanjsčino cerkve, zlasti še pod zvonikom vzdane ostanke nekdanje gotike cerkve, ki so se našli v zidu sedanje cerkve. Škof so ostali med nami do šestih zvečer. Pa tudi drugih obiskovalcev ima naša cerkev vedno dovolj in vsi se čudijo njeni lepoti. Pri nedeljskih sv. mašah pa je cerkev kljub svoji prostornosti postala premajhna, toliko ljudi pride vsako nedeljo. Privabljajo jih pač lepa cerkev, pa tudi ljudsko petje, ki se v naši cerkvi močno goji. Najprej začno korajžno peti naši otroci. Njim se pridružijo ostali in kar naenkrat poje vsa cerkev, kar službo božjo napravi tako prikupno.

Groblje

Postajališče (stavba) je dobilo na zidano podnožje leseno ogrodje, ki bo izpolnjeno z opeko, in tudi streho (z izjemo malega končeka na južni strani!). V slučaju padavin imajo potniki, ki čaka na vlak, vsaj streho. Tla stavbe bodo 50 cm dvignjena nad tračnicami. Ko bo temu odgovarjajoče okoli stavbe nasuto, bo stavba na oko manjša kot je sedaj.

Dva sedeža v cerkvi sta se letos na novo oddala. Zanimanje je bilo jako veliko.

Zlatorog. Igra ob ½ 4 v nedeljo popoldne!

Ševjot za šport, kamgarn in blago za suknjo ali trenchcoat lahko izberete v svoje zadovoljstvo v trgovini

Jos. Senica, Domžale

Izgotovljene obleke iz močne vzorčaste hlačevine za otroke: od din 54.- dalje za moške; od din 190.- dalje

KA za fante

V nedeljo, dne 9. januarja se je vršil običajni sestanek fantov KA z že dalje časa napovedanim predavanjem o jugoslovanskem konkordatu, ki ga je imel profesor cerkvenega prava na ljubljanski univerzi g. dr. Alojzij Odar. Sestanka so se udeležili fantje iz sledečih župnij: Vodice, Homec, Dob, Ihan, Domžale, Mengeš in Brdo. Predavatelj je v skoro enurnem predavanju razložil fantom, kaj je to konkordat, kakšen je jugoslovanski konkordat in katere so takozvane sporne točke tega konkordata, ki naj bi dale povod za neumestno gonjo proti konkordatu. Predavanje je bilo poljudno, jako pregledno in silno zanimivo. Fantje so bili s predavanjem nad vse zadovoljni in govorniku iskreno hvaležni.

Prihodnji sestanek se vrši v nedeljo, dne 13. februarja ob pol 10 dopoldne v dvorani Društvenega doma v Grobljah. Prosimo točne udeležbe! Bog živi!

Ako potrebujete

DOBRE PEČI in štedilnike

oglasite se

pri **Franc Kosmaču**

(cesta na Kamnik)

v **VELIKEM MENGŠU**

Dobite najboljše in najcenejše peči, izdelane od strokovnjakov, zato brez konkurence v delu in ceni. — Proti jamstvu tudi na odplačila.

Volnen popelin za obleke v raznih barvah od din 18.— dalje.
Flanelaste rjuhe od din 19.— dalje.
Kovtre iz klota od din 85.— dalje.
Koče za konje in posteljo od din 28.— dalje.
Zimsko trikotažo za moške, ženske in otroke po presenetljivo nizkih cenah morete dobiti v trgovini

Jos. Senica
Domžale

HRANILNICA IN POSOJILNICA V KAMNIKU

registr. zadruga z neomejeno zavezo
(Sutna št. 22 - v lastni hiši)

HRANILNE VLOGE

obrestuje po dogovoru
do 5%.

Jamstvo presega večkratno vrednost vseh vlog.

Lavrencija

Zgodovinska povest iz časov preganjanja kristjanov na Japonskem.
Angleški spisala G. Fullerton.
Poslovenil Jos. Poljanec.

»Bolno? Japonskemu dekletu, svoji lastni sestri prigovarjaš, naj se hlina? Sicer me pa kaj hujšega kot smrt ne more doleteti.«

»Kaj pa je to, Lavrencija?« se je pri vratih oglasil dobro znani glas. Bil je stari krošnjar, ki je odložil težko breme in si brisal čelo. »Ne govorite o smrti, ko je v tej bedni naši deželi vendar še toliko dela za krščansko dekle! Vsi bomo umrli, kadar bo Bogu prav; če nam pa Kumbo-Sama glavo odseka in tako v nebesa pomaga, ga bodo mnogi kristjani še blagoslovljali za to. Živeti, delati in trpeti je večkrat vse hujše kakor umreti.« Matija je peljal starega možaka do bližnje preproge in ga povabil, naj sede in se odpočije.

Krošnjar Matevž je bil eden izpreobrnencev sv. Frančiška Ksaverija. Tudi po izpreobrnitvi je ostal siromak, potoval je iz kraja v kraj, prodajal svojo robo, hodil od palače do koč, od obljudenega pristanišča do samotne vasice, delal ves čas dobra dela, molil brez prestanka,

oznanjal evangelijski bogatinom in revežem, učenjakom in neukim preprostim ljudem. Pogosto so se norčevali iz njega. Pogosto so ga zaničevali, ker je bil ubog, njegovih rojaki pa so prezirali revščino, bil je neuč, oni pa so čislali učenost. Vzlic vsemu temu pa je marsikomu razsvetlil duha in ga spreobrnil. In to z ravno istimi sredstvi, ki jih je Bog določil za zmago nad silami tega sveta — z ravno tistimi sredstvi, s katerimi so nekoč hudiči morali biti izgnani: s postom in molitvijo, z apostolstvom prostovoljnega trpljenja in svetostjo življenja.

»Ste že našli pot, kako pridete do cesarice?« je vprašal Matevž in iskal med svojo robo zavoj iz Mangazakija, ki ga je Lavrencija tako težko pričakovala.

»Prav drevi pojdem v cesarsko palačo,« je odgovorila živahno. »Njeno Veličanstvo je izreklo eljo, da si ogleda pahljače, ki jih slika Matija, po sebnosti pa tisto, ki so jo očetje naprosili za darilo kralju Bartolomeju. V sredini je z modrimi, škrlatnimi in zlatimi črkami napisano ime Jezusovo, nad napisom je trnjeva krona, spodaj pa trije žrebli in drugi znaki trpljenja. Na tej-le pahljači je posneta ona slika nad oltarjem naše cerkve in kaže božje Dete in njegovo blaženo Mater. Oče Rodriguez, tolmač Kumbo-Same, pravi, da je njena lepota tako ganila kralja omuraškega, da je kakor zamaknjen obstal pred

njo in je še v tisti uri sklenil, da postane kristjan. Oj, da bi jo še vi mogli videti, dragi Matevž!«

Stari možak se je nasmehnil in dvignil proti nebu oči, ki niso videle.

»In dalje, ta-le slika križanja,« je nadaljevala, »kako je lepa. Kaj mislite, ali jo smem pokazati cesarici? Križ je nevernikom kamen spotike. Kaj si bo mislila o našem Gospodu, ki je umrl kakor najhujši zločinec?«

»Dovolj časa si že kristjana,« je segel v besedo brat. »Lahko bi vedela, koliko resnice naše vere moreš razodeti ljudem, ki je še ne poznajo. Če misliš podučevati Kumbo-Samovo ženo v krščanstvu, naj bo preudarnost tvoja vodnica.«

»Res je preudarnost velika krepost, a jaz imam vse rajši srčnost.«

»Pazite, gospodična,« je rekel Matevž, »da vam srčnost ne postane malik. Očetje pravijo, da marsikateri Japonec časti tega malika v svojem srcu celo takrat, ko mu doma v hiši uničuje tiste, ki so vidni.«

»Že res?« je odgovorila Lavrencija »da smo vzgojeni v preziranju smrti in mrzimo strahopetnost; toda smrt na bojnem polju ali vpricho Kumbovih državnih uradnikov, ki človeku spoštljivo prepuščajo, da sam izvrši sodbo nad seboj, je na moč različna od počasnega mučenja, kakor ga sedaj izvršuje nad kristjani. Samo trdno upanje v neumrjročnost in pomoč božje milosti more dati duši moč, da lahko z radostjo in mirnostjo prenese take muke.«

»Moje mnenje je, da ni trpljenja, ki ga je kak človek prestal, da ga ne bi še drugi prenesel,« je rekel Matija. »Ljudje so sicer zelo različne narave. Kar je enemu neznanško trpljenje, drugega skorajda ne boli. Ako pa je Bog, ki daje mučencem potrebno moč, milostljiv, je po mojih mislih brez pomena, kakšne so njih telesne posebnosti.«

V glasu njenega brata je bilo nekaj, kar je drhtelo in bolešno zvenelo v ušesih Lavrencije. Vznemirjena ga je pogledala in videla, da so mu bila po navadi blede lica zardela. Toda rdečica je izginila kakor bi trenil in se umaknila mrtvaški bledosti. Na njeni vprašujoči pogled je odgovoril s smehljanjem. Tako pomirjena se je obrnila do krošnjarja in rekla:

»Kje ste hodili Matevž, od kar smo se zadnjikrat videli? Kaj novih izpreobrnencev? Je resnica, kar ljudje pripovedujejo, da vas je v mestu Ksimo neki visok gospod slišal, kako ste njegovim uslužbenecem govorili o edino pravem Bogu. Ljudje pripovedujejo, da so ga vaše besede tako presunile, da je rekel: »Ako more že preprosto krošnjar tako govoriti o svoji veri, kakšni morajo šele biti duhovniki te vere!« Pri tej priči se je podal k očetom v Mangazaki, da so ga podučili v veri in krstili. Ali je res to?«

»Res, in cerkev je sprejela tisti dan plemenito dušo v svoje naročje. Bog deli modrost tudi po starih in slabotnih ljudeh. Majhni otroci so često pravi preroki in stari, ki že stopa v grob, včasih tudi lahko igra vlogo pravega angela. Nikdar nisem na ulici odprl zalogo svoje robe in slišal glas bližajočih se stopinj, da se ne bi bil do naše Blažene Gospe in blagega božjega služabnika, očeta Frančiška, ki me je krstil, s prošnjo, da bi ganila srce ljudi, ki so ostali okoli mene. (Dalje.)